

L a t w e e s c h u N w i s e s .

Nr. 9. Zettortdeend 2tä Merz 1844.

• Padohms, woi buhs eet par skohlmei-
steru, woi ne.

(Skattees Nr. 8.)

Ur to dseedaschanu jelle arri ne dohma, fa tas irr dseedatajs, fas warr zittus pee dseedaschanas pahrbtant, jeb atkal: kam ta stann itt ka fas no muzzas blautohs abra. Pee dseedaschanas naw bals weeniga waijadstiga leeta, bet tur sawa sin-naschana, sawa gudriba arri klagt, ka to bals lohziht, ka to bals isdabbuht jeb islaist no rih-fles abra. Skohlmeisteram pa makti waijaga prast pehz nohtin dseedabt. Ja gribbi dabbuht jauku dseedaschanu dsirdeht, tad eij us Jelas pagasta skohlu; Kursemmé labbaku dseedaschanu ne esmu pee behrneem dsirdejis, ka tur. Bet neween dseedaschana, arri zitta mahziba tur irr teizama.

Wehl man japeeminn, ka fazziji Tew patih-koht lohti mahzitajus klausitees. Tas irr labbi mihtais Schmauga! Par skohlmeisteru gribbe-dams eet Tu jaw gribbi behrneem par mahzi-taju eet. Bet draugs! schinni leeta arri ta naw, ka Tu dohma. Tam kas basniza stahw appas-scha, tam weegli ne ka tam, kam jastahw augschá. Kad dsirdi mahzitaju ar pilnu balsi runnajam, tad Tu dohma, fas tur leela manta? Draugs, to spreddiki pehz kahrtas islikt un atkal pehz kahrtas isteikt, naw tik weegli ka Tu dohma. Kad Tu behrnian redsi, fas patlabban peedsummis, tad arri warr buht dohmaji, fas tur leela manta behrnu dsemdeht? Prassi tai, fas behrnus dsemdejuht, winna Tew atbildehs sa-wadi. Winna Tew sinnahs pateikt, ka no daudf behrneem, tas wissu-sihlakais brihscham dikti gruhti bijis dsemdams, un ka tas leelakais, prah-wakais tai weegli nahzis, bet ka pee neweena behrna ta bes sahpehm newaid bijusi. Tapatt ar to swehtu Deewa wahrdu irr. Ja Deewa

swehtais gars ne eekustina tohs wahrduš tamá sirdi un tamá prahtá, tad lausi galwinu zif grib-bi, wahrdi buhs — bet tee wahrdi ne kersesks klausitajeem pee sirds klagt. Un to swehtu garru Tu ne warri wiss isnemt no flapja abra, to ne warri wiss dabbuht apteeki pirkt. Brihscham winsch nahf ittin ne mannoht, tad atkal — pub-lees ka publedamees, jihnees, lausees ar makti, ka jaw ne, ta ne, winsch Tewim ne nahf un ne nahf. Un zif tad gruhti Schmauga! Kad winni apstahjabs tee behrnini mihti Tamá preek-schá, un winnu spohschas aztinas Tewim skat-tahs wirsi, un Tu nomanni: lauzinsch labs, ja tik sehkla buhtu ko kaisiht wirsi, tad Tu dohma pee fewim: woi tad ihsti to sehflu ne dabbuschu!? Tu nu gaidi, wissi klussu — ittin klussu; Tew nu kristu eesahkt, usnemt to teikschanu, — Tew jaw saht sirds pukstieht un drebbeht, ka behrsu-lappina ko wehjsch irr aiskustinajis, Tu wehl gaidi — Tu usnemini wallodu — neká — ! Wahrdi nahf, bet tee ne nahf no sirds, wahrdi pluhst, bet tee ne pluhst no ta gar-ra, un to behrnu aztinu spohschams nosuhdahs, tahs aztinas paleek ka meega pilnas, un saht weens behrns schahweht un ohtrs behrns schah-weht, un kad Tu nobeids ar Almen, tad Tew tik slikti, tik nelabbi ap sirdi, ka ne sinni kur laistees. Rauns, sirdspahrmeschanahs, Tew mahzabs wirsi, un Tu wehletohs labbak katru zittu am-matu usnehmis, ne ka skohlmeistera ammatu. Brihscham pa wissam sawadi. Behrni dseeb, fataisabs ar dseedaschanu us to, to swehtu wahrdu dsirdeht, wehl tee naw pee beidsama perscha klagt, jaw tee wahrdi Tew sagruhschabs eeksch sirds un eeksch galwas, ka gruhti tohs saturrecht. Libds nobeigra dseesina, te Tew wahrdi pluhst un nahf, ka ne sinni, no kurrenes tee zehluschees. Ja Tu usnemmi luhgtees Deewu, jeb arri tohs behrnus,

tab Tawa firds laistahs ar tahdu spehku, ka behrni Tewim ne warr atturretees prettim, tahs aztinas paleef ar weenu spohschakas, un tahs rohznas itt newilltoht, itt nemannoht teem faleekats frustim, un tee speesch tahs rohznas pee frubtim klahit ittin ka gribbedami Tawus wahrduß serwim dsilli, dsilli firdsweetinâ eespeest; ja usnemmi draudeht, tad Tew schauschakas noskreen gar muggura kaulu, matti Tew zeltahs stahwus, wahrdi Tew ribb no firds abra, ka Tew pascham fruhshu kauls drebb un trihz, un tee behrni paleef bahli waigâ, teem azzis kusteht ne kustahs, un ja buhtu wihges kohka lappa pee rohkas, tee appafsch tahs noslehptohs, ka Uhdams nosleh-pahs, kad Deews tam usfauze: fur tu effi? Un ja Tawa mahziba nobeigta, tee behrni stahw ilgu laiku us weetu, ittin ka wehl kahdi wahrdi teem buhtu gaidami, un wissi lehni un kluffu dohdahs us sawu weetu, neweenam ne schaujahs johki, woi stikli galwâ, un preeks un lihgsiniba pehz ihfa brihtina laistahs Tawâ firdi, un Tew irr ka kahdam zihwekam, kas negaidoht leelu mantu irr atraddis. Schmauga! woi Tu faprohti mannus wahrduß? Ja tohs ne faprohti, ja tee ne dabbu atbalk eemest Tawâ firdi, tad man dohmaht Tu skohlmeisteram ne derrest.

Wisnemshu nu wehl tohs wahrduß, kad rakfti: skohlmeistera ammatß effohts gohda ammatß. Irr gan gohda ammatß tam, kas ne meklejahs schai ammatâ ee-eebams no nekrushscheem glahbtees, kas scho weetu ne meklejahs, lai tam buhtu weeta fur seewu nolift, jeb arri, lai tam ne buhtu pee arkla jaleef rohka klahit, lai weeglaki maisë tiftu. Wiklais Schmauga! dascham tas skohlmeistera ammatß irr gohda, zittom tas irr negohda ammatß, ittin pehz tam, ka winsch sawu ammatu dsenn. Ja Tu scho ammatu dohmaji gohda ammatu, talabb, ka Tew leelakas eenahlschanas un ka Tew laudis eezeeni, tad Tu pabrskattees. Lihds schim skohlmeisters ne warr wissë tâ usbarrotees, ka tam waijadsetu johstu ar fo wehderu fajohseht. Es wehl ne pasihstu neweenu pagasta skohlmeisteru, fo irr mafs sirgelis ne warretu weegli parrest. Tizzi mannam wahrdam, skohlmeisterem irr wahja pahrikschana,

masas eenahlschanas. Skanneht, skann dauds, ja sakka: tam eenahf lihds 100 rubbuli. Bet apzerre, ka schinnis rubbukos irr eeskaitihts wissë, parwalgs un maisë, swezzes un seepes, apgehrts un apwilks u. t. j. pr. Tatschu ar pastalahm ne gritbesi staigahit, gritbesi sabbakus, warr buht irr wissetus jeb spohichus sabbakus; kabbata pulksteris arri geld; schuhbai taf waijaga wadmallu uswilkt wirsü, wai Deewin! ka tee rubbuli ahtri isskreen no rohkas! Skohlmeisterenei — tapatt jaw pehz wihra kahrtas tai jaturrahs, — arri jaw ar lindrakkeem tai ne tihkats us basnizu eet; woi nu buhs sliktaki tai gehrbtees nedß waggarenei, jeb schai woi tai saimneezei? Tas tâ ne kriht, tâ nelahgi isskattahs Schmauga! Deews dohd behrnus, fo ar teem darrisi? Woi tohs laidisi pa mahjahm, woi isdohsi saimneekam pee sohshim, aitam, zuhkham? Ko lai tee behrni tur mahzahs? Woi tee lai eet ar pastalahm? Ka tas isskattisees, ja Tew pascham spohschi sabbazini, woi isschuhtas rihta kurpes irr us kahjahm? Tu tohs ismahzihi zil pats prohti; sehns 13 woi 14 gaddus wezs Tawur sinnaschanu buhs isfmehlis, pats ne sinnaft, ne prattisi wairs tam rahdiht, fo tad ar winnu darriht? Woi laidisi pee arkla, pee tihkla, pee ammata? Ka tad buhs ar lohsehni? Un woi tas behrnam patiks? Woi laidisi ammatâ, pilsatâ? Kur to naudu neint! Tawam dehlam warr buht weegla galwa, Tu redsi — ja tif kulle spehtu ween, no ta warretu brihnuma leetas istaisiht, un kad ta kulle Tew ne spehs, woi tad firds ne waidehs?!

Lai nu par teem behrnem, kas sinn woi Tew buhs dehli, woi mas behrni buhs, bet arri bes feewas un behrnem skohlmeistera ammatâ budamam Tew leelas grubtibas jawazeesch. Tu effi salihzis sawu lohni, ar fo? Ar pagasta teesu. Rabbi. Pahrgrohsahs teefa, nahf zits skrihweris, zits presidente; tee laudis tur sawadu padohmu. Weens sakka: kam tif dauds lohnes tam doht; ohtrs: kam mas skoblas waijaga? Eij pehz naudas, tee warrene wihri Tewis ne rehina par neko, Tewis apstille trihs reis itt par jobku. Tad teem naw wallas, tad teem naw naudas, tad schahda, tad tahda kibbele; tad tee

Tew dohd flitrus rudrus un flitrus meeschus, un ja fazziffi kahdus wahrdrus prettim, tee launojahs, woi Lewi pahrsmeij. Woi effi ar Kungu lihzijs? Tur arri naw wiffur wihrs un wahrds, kaut labbaki no Kunga rohlahm gaidiht. Ja ar Kungu effi lihzijs, tad ne warri waggari atstahd nezeenatu. Waggare Kunga labba rohka. Ja nu wihrs us Deewa wahrdu dsennahs, tad Lewim labbi, bet warr Lewim arri rastees tahds, kas preeksch azzim labs un ais Lawas mugguras winsch swilpehs iff deenas: kam tahs skohlas waijaga!... Tu warr buht redsi pee laudim scheit un tur, ka nelabbi dsihwo, ka ihsti ne eet pehz kahrtas, ka muischas rijas aisteek, woi muischas seenu woi meschu, un Tu isstahstidams to bausli: Tew ne buhs sagt, behrneem leez preekscha dsihwibu un nahwi. Te brahz! waggare klahd, un fakka: Skohlmeister, kur ZuhS to sinnat? Nueeswelp Kungam aufis. Tew jafakka, kur to effi dsirdejis. Dsenn nu Lawai wallodai pehdas, noferr sagli, noperr sagli, un Kungam effi labs, bet kas sinn, ko presidente fazzihS? Pagastam nu tikkeni wairs ne patifsi. Jeb Tu karrojees prett brandwihnu, un Tew irr duhschigs, muttiqs krohdSineeks par kaiminu. Schmauga! schai zilti Tu grubti peetikfi klahd, ta irr weena stipra ziltS, ta krohdSineeku ziltS. Ja winsch Lewi sahls aismemt pee pilnas puddeles un isdohs weenu un obtru waffaru par 5 mahrfahm brandwihna, lai dserr bes mokfas us winna wesselibu, Schmauga, tad fargees! Ja wihrs isees us plattscha, tad LawS gohda ammatS ne palifs neaistiftS! Tad schee fazzihS: tur naw wehrts behrnus laist! Neeki skohlas, kahds labbums no skohlahm? Paschi warram behrnus ismahziht; kam to fuhdu waijaga (sihme schohs wahrdrus ka Lew patihf, woi us fewi, woi us skohlu)! — Genahl tahds tehwinSch Lawa skohlâ eekschâ, kas ne proht nej desmits Deewa bauslus, bet klansees no winnas muttes, buhtu jadohma, ka winsch prastu runnaht ar Medereem un Partereem un Glamitereem, ka winsch buhtu wiffu pasauli isgahjis zauri, un tahs kehneenes no Sahbes pulkâ bijis, kad schi nahze Salamanna gudribu klauff-

tees. Weens fakka: skohlmeister, kam ZuhS tohs behrnus ne perrat? Dhtrs fakka: kam ZuhS tohs perrat? Weens: kam ZuhS ne rahdeet skihwi? Dhtrs: kam ta rakstischana waijadsiga? Weens: kam ZuhS mahzeet tohs behrnus til dauds? Dhtrs: kam ZuhS tohs mahzeet til maf? Weens: kam ZuhS ne mahzeet waijiffi? Dhtrs: kam ZuhS ne mahzeet freewiffi? Weens: kam ZuhS mannu behrnu ne peenemeet par to neeka kaschi? Dhtrs: ka ZuhS warreet kaschkainus behrnus peenemt? Weens, kam ZuhS tohs behrnus til febbu laidat us mahjahm? Dhtrs: kam ne paturreet tohs ilgafi skohlâ? Weens: zil mums tas patihf, kad ZuhS tohs behrnus mahzeet dseedahd pehz nohtim woi zippareem; dhtrs: ko nu ZuhS tohs behrnus sajanzeet ar to jauno meldiju, woi tad behrns mahjâs pahrnahjis weens pats pehz tahs meldijas dseedahs? Un kad skohlâ cenahkufchi, te wehl tschulstetu pakluffu appaksch ferwis, ne — dasch tehwinSch Tew kanteere pilnâ balsi un behrns dohma: tehtim! taisniba un mettahs Lewim pahrgalwigs un prettineeks.

(Turwiffam wairaf.)

Teefas fluddinaschanas.

Us pawehleschanu tahs Keiserifkas Majesteetes, ta Patwaldineeka wiffas Kreemu Balsis 20. 20. 20., tohp no Ugahles pagasta teefas wiffi tee, kam kahdas taisnas parradu prassischanas pee tahs atlikufschas mantas ta lihdschwinniga Ugahles klehtS-waggares Kahrfa Rosenbergs buhtu, udsajinati, diwu mehneschu starpâ, no appaksch rakstitas deenas, tas irr wifswelchli lihds 15tu April f. g. sawas prassischanas ar winnu peerahdischanahm pee schi pagasta teefas usdoht; turprettim sagaidiht, ka wiffceem teem, kas lihds wirfS-peeminneta terminam ne buhs peeteikufsches pehz likumeem muhschigu kluffu-zeeschanu uslike. Têklahd tohp arri wiffi tee, kas winnam ko parradâ, jeb ka rehâs kahdas pee schihS mantas peederrigas wehrtibas wei zittas leetas buhtu, udsajinati, pee dubbultas maksaschanas sawus parradus lihds wirfS-peeminneta terminam aismakshd un tahs wehrtibas leetas atdoht. To buhs webrâ litt! Ugahles pagasta teefa, tai 19tâ Webruar 1844.

(L. S.) ††† MatihS Kunkaln, pagasta wezz.

(Nr. 18.) Karl Trenberg, pagasta teefas skihweris.

No Luttrinnes Krohna pagasta teefas tohp tas tai 1835tâ gaddâ no Kumberes Krimpiju mahjahm isgah-

jis un pee Lullumes pilsata peerafstihts wehweris Konrad Zushkewiz, no ka lihds schimmelahda sinna nawatnabkusi, usaižinatšs, 6 neddelu starpâ t. i. lihds 20tu Merz f. g. scheitan peeteiktees; ja wiensch to ne darritu, tad wiinna schê pamestas mantas teem parradneekem par labbu, uhtruppê pahrdohs. Luttrinâ, tai 7tâ Webruar 1844. 1

(L. S.) ††† Peeku Fritž, peesehdetajs.
(Nr. 85.) ††† Badendiek, pagasta teefas srihweris.

Wissi tee, kam kahdas taisnas parradu prassischanas pee tahs atstahdas mantas ta nomirruscha Klosteres samneeka Dinnu Zehlab Dinne buhtu, tohp usaižinati, pee saudeschanas sawas teefas lihds 14tu April f. g. scheit peeteiktees, jo wehlaſ newernu wairs ne klausihê. Klosther Lisputtes pagasta teefa, tai 11tâ Webruar 1844. 2

††† Streije, peesehdetajs,
(Nr. 36.) ††† Grening, pagasta teefas srihweris.

Kad ta, tai pee Linder peeberrigâ lohpuhuischâ, dshwodama meita Lihse Brügge nomirrusi, tad tohp wissi mantincek schihš nelaiķes usaižinati, divu mehneschu starpâ, probti lihds 21mu April f. g. pee Linder pagasta teefas peeteiktees, jo wehlaſ neweenu wairs ne klausihê. Tâ arri tohs, kaš tai nelaiķi ko parradâ buhtu, usaižina, sawus parradus lihds peeminnetam terminam pee schihš teefas usdoht un atlih-

dsinaht, žittabi teem schee parradi dubbulti buhs jaat lihdsina. Linder pagasta teefa, 21mâ Webruar 1844.

(Nr. 29.) ††† M. Golowin, pagasta wezzakais.
††† Grünthal, pagasta teefas srihweris.

No Lestenes pagasta teefas tohp sinnamu darrihšs, ka 8tâ Merz f. g. pee tahs paschas weenu darba sirgu uhtrupê pahrdohs. Lestene, tai 28tâ Webruar 1844.

††† Zahn Feldmann, pagasta wezzakais.
††† Frd. Wagner, teefas srihweris.

Zittas flubdinafchanae.

Brühweris, kam labbas parahdischanas simešs, warr dabhuht wectu Krohnamuischâ Kurfitê pee Saldes. 2

Tam Leelas Esereš Grihweš krohgerim irr nakti tai 10tâ Webruar f. g. no stebdeles divi sirgi is-sagti no ka weens tumschi bruhns no widdischka auguma 5 gaddi wezs, ar melueem sarreem, melnu asti, palkat-kahjas ar masahm baltahm srihpinahm simešas, un aste un sarri ne wissai kupli; un ohtrais breedis, arri no widdischka auguma 6 gaddi wezs, ar tumscheem sarreem, tumschu asti, kaš isgahjuschâ gaddâ nogreesi bijuschî. Taš, kaš no scheem minneteem sirgeem, Leelas Esereš Grihweš krohgerim Treugut taisnu sinnu warr doht, dabhuš 10 rubluš sudr. pateizibas naudas. 2

Naudas, labbibas un prezzu firguš us plazzi. Rihgâ, tanni 21mâ Webruar 1844.

	Sudraba naudâ.			Sudraba naudâ.	
	Rb.	Kp.		Rb.	Kp.
I jauns dahlberis gelbeja	1	33	I pohds kannepu tappe malsahšs ar	1	—
I puhšs rudsu tappe malsahšs ar	1	25	I — linnu labbakas surtes — —	1	75
I — kweeschu — —	2	—	I — — flitakas surtes — —	1	55
I — meeschu — —	1	—	I — tabaka — —	—	65
I — meeschu = putrainu — —	1	50	I — dselses — —	—	75
I — ausu — —	—	65	I — sweesta — —	2	35
I — kweeschu = miltu — —	2	50	I muzza filku, preeschu muzzâ — —	8	25
I — bihdeletu rudsu = miltu — —	1	70	I — — wihfshnu muzzâ — —	8	50
I — rupju rudsu = miltu — —	1	30	I — farkanas fahls — —	7	—
I — firnu — —	1	40	I — rupjas leddainas fahls — —	6	—
I — linnu = sehklas — —	2	25	I — rupjas baltas fahls — —	4	15
I — kannepu = sehklas — —	1	40	I — smalkas fahls — —	4	—
I — kimmenu — —	5	—			

W r i h w d r i e k e h t.

No juhrmallas gubernementu augstas waldischanas puffed: Waldischanas=raths H. Weitler.